

Kaikille saavutettava luonto

Toimintavälineet
vammaisien lapsien
luontokokemusten tukena

Jenny Turunen

Perheiden toiminnan suunnittelija

Kehitysvammaisten tukiliitto ry,

Malike-toiminta

Mitä ovat toimintavälineet ja miksi ne ovat tärkeitä?

Miksi luonnon tarjoamat aistikokemukset ovat tärkeitä?

MALIKE

Matkalle, Liikkeelle, Keskelle
elämää

Malikkeen tehtävänä on edistää
vaikeasti vammaisten ihmisten
mahdollisuuksia osallistua ja
saada uusia kokemuksia
toimintavälineitä hyödyntäen.

Mitä ovat toimintavälineet?

Liikkumisen apuvälineitä, jotka mahdollistavat osallistumisen erilaisissa ulkoympäristöissä ja maastoissa tapahtuvaan toimintaan, kuten metsäretkiin, pyöräilyyn, vesillä liikkumiseen ja talviliikuntaan.

Toimintavälineillä pääsee myös esteettömien alueiden ulkopuolelle, toisin kuin esim. tavallisilla pyörätuoleilla

Toimintavälineitä käytetään yleensä avustajan kanssa (vrt. itsenäisesti käytettävät apuvälineet tai paraurheilu).

Oikeus luonnossa liikkumiseen kuuluu kaikille

Luontokokemukset ovat tärkeä osa jokaisen lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, toimintakyvystä riippumatta.

Luonnon hyvinvointivaikutukset ovat kaikille yhteisiä ja niistä hyötyvät myös he, jotka eivät liiku luonnossa itsenäisesti.

”Vaikeavammainen lapsemme pääsee mukaan vaikeakulkuisiin maastoihin, esim. metsäpoluille. Tarvitsee vain laittaa hänet Hippocampen kyytiin ja sitten mennään. Pyörätuolilla se ei onnistuisi.”

”On hienoa
päästä yhdessä
perheen kanssa
luontoon.
Elämyksiä ja
kokemuksia
vauhdista,
vedestä, nuotiolla
olemisesta.
Rohkeutta mennä
ja tehdä.”

”Toimintavälineet
auttavat valtavasti
lisäämään lapsen
hyvinvointia ja
kokemusmaailmaa.”

”Saatiin tehdä
perheenä
yhdessä
sellaisia asioita
mitä ei edes
osattu
kuvitellakaan.”

”Kaikki muuttui ja
silmät aukesivat
mahdollisuuksille”.

Mistä toimintavälineitä voi hankkia tai saada käyttöön?

- ✓ Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä, tiukat kriteerit
 - ✓ Vammaispalveluiden kautta, itse maksettavaksi 50%
 - ✓ Kuntien yhteiskäytössä olevat välineet (esim. kunnan liikuntatoimi)
 - ✓ Omalla rahalla ostaminen, hyväntekeväisyyskampanjat
 - ✓ Malikkeen korttikampanja
-
- ✓ Huom! Päiväkodeilla ja kouluilla on lakisääteinen velvollisuus hankkia välineet, joita tarvitaan siihen, että jokainen lapsi voi osallistua yhdenvertaisesti kaikkeen toimintaan.

Miksi monipuoliset
luontokokemukset
ovat tärkeitä?

Sensorisen
integraation
näkökulma

Kahdeksan aistia

- ✓ Näkö, kuulo, haju, maku, tunto
- ✓ Tasapaino
- ✓ Proprioseptio: Tietoisuus kehon asennosta
- ✓ Interoseptio: Tietoisuus kehon sisäisestä tilasta

Sensorinen integraatio on prosessi, jonka avulla aivot

- 1) ottavat vastaan ja jäsentävät aistien tuottamaa tietoa
- 2) tuottavat tiedon pohjalta tarkoituksenmukaisia reaktioita ulkoisiin ja sisäisiin ärsykkeisiin

Varhaislapsuuden monipuoliset aistiärsykkeet edistävät

- ✓ Aivojen ja hermoston kehitystä
- ✓ Kielen / kommunikaation kehitystä
- ✓ Oppimista
- ✓ Käyttäytymisen, tunteiden ja tarkkaavaisuuden säätelyä
- ✓ Motoristen taitojen kehitystä
- ✓ Sosiaalisten suhteiden kehitystä
- ✓ Lapsen käsitystä itsestään suhteessa ympäristöönsä

Kaikki tämä on erityisen tärkeää lapselle, jonka kehityksessä ja taitojen oppimisessa on haasteita esimerkiksi kehitysvamman vuoksi!

Aistikokemukset
osana kehitystä ja
oppimista

Luonto muodostaa äärettömän monipuolisen mutta harmonisen aistikokonaisuuden.

Tarjolla on loputtomasti yksityiskohtia huomattavaksi, mutta mikään niistä ei vaadi kaikkea huomiota osakseen.

- ✓ Äänet, tuoksut, värit, maut, sade, tuuli, vesi, luonnonmateriaalit...
- ✓ Erilaisilla alustoilla liikkuminen, tasapainoilu, pyörätuolissa tärinä ja hytkyminen
- ✓ Fyysinen rasitus ja väsyminen, lämpötilan vaihtelut
- ✓ Yhdessä vietetty aika ja vuorovaikutus
- ✓ Luonnon herättämät tunteet kehossa
- ✓ Stressin lievittyminen ja vireystilan säätely

Vain luovuus on rajana, kun mietitään mitä kaikkea aistittavaa ja havainnoitavaa luonnosta löytyy!

KIITOS!

jenny.turunen@tukiliitto.fi